

ТРЕНДИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Є. Є. ІОНІН, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту
Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця, Україна

Ні у кого не визиває сумніву, що історія розвитку обліку нерозривно пов'язана з розвитком людства. Крива Бернуллі, як один з трьох символів на Міжнародному гербі бухгалтерів, інтерпретується як символ вічності та сталості: виникнувши одного разу бухгалтерський облік існуватиме вічно. З розвитком людства удосконалюється бухгалтерський облік і зараз він розглядається як потужна інформаційна система для прийняття управлінських рішень.

Процеси глобалізація економіки обумовили необхідність гармонізації та стандартизації обліку на міжнародному рівні. Стандартизація бухгалтерського обліку в Україні з 2000 р. принципово змінило ставлення до цієї інформації: її оприлюднення, відсутності в цій частині комерційної таємниці, дотримання обов'язкових вимог: доречності та правдивості, суттєвості та корисності.

Саме оприлюднення фінансової звітності, розміщення її на відповідних сайтах, інтернет порталах - єдиних інформаційних масивів даних є наочним підтвердженням використання цифрових технологій на основі даних фінансового обліку, який регламентується міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ). За даними BDO (міжнародна аудиторська компанія) нині компанії в більш ніж 120 країнах світу використовують МСФЗ як основу для підготовки своєї фінансової звітності [1]. Вдалим прикладом динамічного розвитку одного з інтернет порталів є Web - сайт: www.smida.gov.ua державної установи Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ) Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), яка перша отримала право надавати інформаційні послуги на вітчизняному фондовому ринку. Відповідно до законодавства України НКЦПФР здійснює контроль за достовірністю, зрозумілістю, узгодженістю та повнотою фінансової звітності учасників фондового ринку, її відповідності, у тому числі за міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) [2].

Удосконалювання системи розкриття інформації і забезпечення прозорості діяльності акціонерних товариств передбачає підвищення регулярності й якості наданої інформації до рівня вимог міжнародних стандартів. Використання Web-сайта Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (www.smida.gov.ua), показує, що аналітична інформація про деяким емітентам цінних паперів надається користувачам з великим запізненням до 2 років.

Цілком очевидно, що ефективність такої інформації надто низька, адже акціонерам і потенційним інвесторам необхідний доступ до регулярної і достовірної інформації, що дасть можливість їм оцінити якість менеджменту і захистити в кінцевому підсумку свої права власників. Це завдання є пріоритетним в управлінні акціонерними товариствами і воно закріплене в міжнародних і національних принципах (стандартах) корпоративного

управління. Основний акцент при цьому зроблено на істотності, повноті, прозорості та своєчасності такої інформації.

В Україні удосконалювання системи розкриття інформації про діяльність суб'єктів господарювання відбувається на підставі запроваджених стандартів: обліку і звітності, аудиту та розкриття нефінансової інформації, яка важлива для учасників ринку. На жаль, напрямок аналітичної складової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес теоретично належним чином не досліджений і, відповідно, для впровадження в практику є методично нерозробленим.

Важливим етапом в розвитку цифровізації обліку є представлення фінансової звітності в єдиному електронному форматі відповідно до вимог МСФЗ в форматі iXBRL (eXtensible Business Reporting Language), який значно підвищує оперативність облікових, аналітичних і контрольних процесів, базується на принципі таксономії - класифікаційної системи яка дає можливість обробляти великі масиви показників з описанням взаємозв'язків між ними відповідно.

Цифровізація суспільства на основі сучасних інформаційних технологій суттєво розширює можливості бухгалтерського обліку, зменшуючи його рутинність і вивільняє час для творчої роботи, орієнтованої на прийняття управлінських рішень. Комп'ютеризація бухгалтерського обліку по суті знімає проблему його обмеження, що класично пов'язано з розбіжністю у часі між фактами господарських операцій та відбиття їх у звітності і дає можливість аналізувати фінансовий стан у реальному часі, тобто оцінювати вплив конкретних подій на коливання низки ключових показників ефективності (КПІ). Це є суттєвою перевагою діджиталізації облікових процесів на всіх рівнях управління, підвищуються вимоги до аналітичності компетенцій.

В системі управлінського обліку цифрова економіка передбачає максимальну автоматизацію бізнес-процесів, їх аналіз на рівень діджиталізації, що дає можливість визначити реальну необхідність підприємства щодо налаштування конкретних процесів на використання електронного формату [3].

Важливу роль в прийнятті цих рішень має ціла низка факторів:

1. значущість конкретних бізнес-процесів в формуванні кінцевих результатів, додаткової вартості, ринкової капіталізації;
2. витрати, що пов'язані з переходом на використання електронного формату;
3. результативність такого переходу, а саме можливість прийняття управлінських рішень на основі цифровізації бізнес процесів.

Література:

1. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: <https://www.bdo.ua/uk-ua/services-2/consulting/ifrs#> (дата звернення: 31.01.2023).
2. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні». <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 31.01.2023).
3. Іонін Є.Є. Обліково-аналітичне забезпечення управління в умовах цифрової економіки /Трансформація соціально-економічних систем в умовах викликів глобального сталого розвитку : монографія / за заг. ред. Т.В. Орехової. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2021. С.279-306.